

DEMOGRAFIJA: U POSLJEDNJA DVA DESETLJEĆA ISTOK HRVATSKE BILJEŽI KONTINUIRANI PAD NATALITETA I ISELJAVANJE

Vukovar od 2011. do 2019. godine izgubio 5.283 stanovnika

**U razdoblju od 2001.
do 2019. u naselja
administrativnog
grada Vukovara
ukupno su se,
prema službenim
podacima, doselile
12.503 osobe, dok
se iselilo (najmanje)
18.532 stanovnika**

Pile: Mirjana Đermadi
mirjana.djermadi@hrv.hr
Snimak: Marija Molnar

Negativni demografski trendovi Slavonije, a posebno krajnjeg istoka Hrvatske, već godinama su temom kako demografa, tako i sociologa koji upozoravaju na negativan predznak kako prirodnog, tako i mehaničkog kretanja stanovništva. U Vukovaru i Slavoniji iseljavanje je brojnije od doseljavanja, a umiranje od rađanja.

ZABRINJAVA KONTINUIRANI PAD NATALITETA

Uzmemo li u račun samo razdoblje od 2011. do 2020. godine za koje raspoložemo službenom vitalnom statistikom, onda vidimo da je administrativni grad Vukovar u tih devet godina prirodnim putem izgubio čak 1.883 stanovnika, jer je za toliko bio veći broj umrlih (3.952 osobe) od živorođene djece (2.069). U razdoblju od 2001. do 2019. u naselja administrativnog grada Vukovara ukupno su se, prema službenim podacima, doselile 12.503 osobe, dok se iselilo (najmanje) 18.532 stanovnika, što znači da je migracijska bilanca bila negativna i iznosila -6.029 stanovnika - iznio je statističke podatke demograf **Đuro Živić**, pomoćnik ravnatelja **Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar**. Posebno zabrinjava gotovo kontinuirani pad nataliteta u posljednja dva desetljeća, i dok je u Nacionalnoj memorijalnoj bolnici Vukovar bilo 390 poroda protekle godine, Državni zavod za statistiku bilježi da je iste godine u Vukovaru rođeno samo 198 djece. Brojka se razlikuje jer se u Nacionalnoj memorijalnoj bolnici rađaju djeca i iz drugih mjesta.

- Vrlo slični trendovi, dakako, s apsolutno većim brojanjem pokazateljima prisutni su i u slavonskim županijama, a osobito je teška situacija u Vukovarsko-srijemskoj županiji koja po negativnim demografskim trendovima polako, razložit, preuzima vodeće mjesto u Hrvatskoj - naglašava Živić. Broj rođene djece u Kliničkom bolničkom centru Osijek prošle, 2020. godine, puno je veći nego u vukovarskoj bolnici i u njeju je rođeno 1.580 djece, no taj bolnici gravitira i veći broj stanovnika. Opća bolnica Vinkovci u 2020. godini, pak, bilježi samo 690 poroda, a to se tumadi općim padom nataliteta u Hrvatskoj.

MOGUĆ PAD BROJA STANOVNIKA NA ISPOD 20.000

Ništa bolja situacija nije ni s iseljavanjem iz dvije najistočnije hrvatske županije. Tako Vukovarsko-srijemska županija, prema podacima PU vukovarsko-srijemske, u 2020. godini bilježi 601 osobu koja se iselila u inozemstvo i 1.463 osobe koje su se iselile iz naše županije u druga područja Hrvatske, dok su se istodobno u našu županiju uselile 1.702 osobe.

Broj iseljenih osoba u našoj županiji u 2019. godini bio je još i veći, no pandemija koronavirusa ublažila je negativne brojke iseljavanja. Tada se u PU Vukovarsko-srijemskoj bilježi ukupno 2.473 osobe koje su se trajno iselile iz naše županije, dok su se u istoj godini doselile 1.772 osobe.

- Posljednji popis stanovništva obavljen je

2011. godine. Budući da su se od tada do danas zbivali prilično dramatični demografski procesi u demoneprodukciji i migracijama, s vrlo velikim zanimanjem očekujemo rezultate popisa koji je najavljen za jesen ove godine, a čije prve rezultate možemo očekivati do kraja 2021. Oni će vrlo vjerojatno pokazati negativne trendove u kretanju broja stanovnika, odnosno potvrditi demografsko pražnjenje koje smo na temelju podataka vitalne i migracijske statistike od 2011. do 2019. godine već mogli pratiti. Osim toga, Državni zavod za statistiku kontinuirano izrađuje procjenu stanovništva za svaku godinu. Prema rezultatima posljednje dostupne procjene na dan 31. prosinca 2019. u gradu Vukovaru živio je 32.401 stanovnik, što je u odnosu na rezultate popisa iz 2011. (27.683 stanovnika) vrlo jako smanjenje. Prema aktualnim demografskim trendovima nemamo, nažalost, razloga sumnjati da će sljedeći popis pokazati pad broja stanovnika u gradu Vukovaru na ispod 20.000, možda i ispod 19.000. Naravno, sve pod pretpostavkom da se popis obavi sukladno određenoj metodologiji i uputama, a bez upliva dnevne politike - naglasio je Živić. On drži kako usporevanje ili ublažavanje depopulacije ne može biti na kratke staze, nego da mjere moraju biti sveobuhvatne i na duge staze.

- Mjere i aktivnosti demografske politike, kao konsenzusom prihvaćene javne politike koja kombinira populacijsku, obiteljsku, ekonomsku, stambenu, fiskalnu, poreznu, regionalnu i druge politike, moraju biti cjelovite, dugoročno provedive i usklađene s nacionalnom politikom na najvišoj mogućoj razini, pri čemu se nikada ne smije izgubiti iz vida potreba, ali i mogućnost lokalne zajednice za osmišljavanje i provedbu specifične mjere ovisno o stanju "na terenu". Najveću odgovornost ipak ima država, jer ona jedina raspolaze zakonodavnim, izvršnim i financijskim kapacitetima koji mogu stvoriti uvjete za realizaciju svake pojedine mjere i aktivnosti - naglasio je Živić.

Dosadašnja su istraživanja pokazala kako je pažnju potrebno usmjeriti prema ekonomskom razvoju koji će potaknuti zaposlenost i osigurati odgovarajuću plaću za obavljeni rad. Rješavanje stambenoga pitanja za mlade i višečlane obitelji vrlo je značajan segment u podizanju nataliteta, kao i osiguranje zadovoljavajuće institucionalne potpore obiteljima u odgoju i obrazovanju djece, posebno predškolskog odgoja i obrazovanja. Tu su i roditeljske naknade, dječji doplati, pomoći za novorođeno dijete i slično.

- Dakako, u korištenju svega je i podizanje opće pojedinačne i društvene svijesti o važnosti braka između muškarca i žene, o novom životu koji iz takve zajednice može doći, kao i o spremnosti da se u brzi za djecu i obitelj "žrtvuju" i neke osobne ambicije. Uloga medija i škole u povećanju pozitivnoga odnosa prema životu nemjerljiva je i treba ju dizati na još višu razinu - zaključio je Živić.